

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x
e-mail: arbitr@finarbitr.cz
<https://www.finarbitr.cz>

Evidenční číslo: FA/8955/2017
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/ST/110/2016

R o z h o d n u t í o n á m í t k á c h

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 3. 2. 2016 na návrh navrhovatele ■■■, zastoupené na základě plné moci ze dne 10. 6. 2015 Mgr. Ing. Jakubem Backou, advokátem, evid. č. ČAK 15154, se sídlem Na Poříčí 1046/24, 110 00 Praha 1 (dále jen „Navrhovatel“), proti instituci Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., IČO 60192852, se sídlem Bělehradská 128, čp. 222, 120 21 Praha 2, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 2281, zastoupené na základě plné moci ze dne 24. 2. 2016 JUDr. Luděkem Chvostou, advokátem, evid. č. ČAK 02911, se sídlem Na Příkopě 854/14, 110 00 Praha 1 (dále jen „Instituce“), a vedeném podle zákona o finančním arbitrovi a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve věci určení, že právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí založený smlouvou o stavebním spoření č. ■■■ ze dne 5. 9. 1999 trvá, o námitkách Instituce ze dne 2. 11. 2016, evid. č. FA/25763/2016, proti nález finančního arbitra ze dne 17. 10. 2016, evid. č. FA/18345/2016, takto:

Námitkám Instituce, společnosti Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., IČO 60192852, se sídlem Bělehradská 128, čp. 222, 120 21 Praha 2, doručené finančnímu arbitrovi dne 2. 11. 2016, evid. č. FA/25763/2016, se částečně vyhovuje a nález finančního arbitra ze dne 17. 10. 2016, evid. č. FA/18345/2016, se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi mění a po změně zní:

- I. Instituce, Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., IČO 60192852, se sídlem Bělehradská 128, čp. 222, 120 21 Praha 2, je povinna obnovit vedení účtu stavebního spoření č. ■■■, který zřídila pro navrhovatele ■■■, na základě smlouvy o stavebním spoření č. ■■■ ze dne 5. 9. 1999, a tento účet uvést do stavu, ve kterém by byl, kdyby na základě oznámení ze dne 15. 5. 2015 neukončila právní vztah založený touto smlouvou z důvodu přespoření cílové částky, a to do tří dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.**
- II. Návrh navrhovatele, ■■■, na určení, že smlouva o stavebním spoření č. ■■■ ze dne 5. 9. 1999 trvá, se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá, protože to není nezbytné pro uplatnění jeho práv ve smyslu § 142 odst. 1 správního řádu.**

III. Instituce, Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., je podle § 17a zákona o finančním arbitrovi povinna zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč, protože finanční arbitr v nálezu částečně vyhovuje návrhu navrhovatele, ■. Sankci je instituce, Modrá pyramida stavební spořitelna, a.s., povinna uhradit ve lhůtě do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezů na účet České národní banky č. ú. 19-3520001/0710, var. symbol 1102016, konst. symbol 558.

O d ů v o d n ě n í :

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se v návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem domáhal určení, že právní vztah mezi ním a Institucí založený smlouvou o stavebním spoření č. ■ ze dne 5. 9. 1999 (dále jen „Smlouva o stavebním spoření“) trvá, přestože mu Instituce oznámila, že došlo k dosažení účelu této smlouvy a že právní vztah založený touto smlouvou skončil.

Finanční arbitr rozhodl nálezem ze dne 17. 10. 2016, evid. č. FA/18345/2016 (dále jen „Nález“), kterým určil, že právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí založený Smlouvou o stavebním spoření trvá.

Finanční arbitr vyšel ze zjištění, že právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí tvoří Smlouva o stavebním spoření a Všeobecné obchodní podmínky stavebního spoření schválené rozhodnutím Ministerstva financí České republiky ze dne 26. 10. 1996 pod č.j. 322/61065/1995, ve znění dodatku schváleného rozhodnutím Ministerstva financí České republiky ze dne 29. 4. 1997 pod č.j. 352/31708/1997 (dále jen „Všeobecné obchodní podmínky“).

Finanční arbitr ze Smlouvy o stavebním spoření zjistil, že si v ní Navrhovatel a Instituce sjednali cílovou částku ve výši 300.000 Kč. Z výpisů účtu stavebního spoření č. ■ (dále jen „Účet stavebního spoření“) finanční arbitr zjistil, že dne 31. 12. 2012 došlo v důsledku připsání úroků k dosažení, resp. přespoření sjednané cílové částky.

Obecně je smlouva o stavebním spoření samostatným smluvním typem upraveným v § 5 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o stavebním spoření“) a uzavírá se na určitou cílovou částku, které lze dosáhnout ukládáním pravidelných měsíčních nebo mimořádných vkladů účastníka stavebního spoření navyšovaných o státní podporu a úroky z vkladů a státní podpory nebo poskytnutím úvěru stavební spořitelnou, resp. kombinací těchto způsobů, a tím dochází k naplnění účelu právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření.

Finanční arbitr zjistil, že v právním vztahu založeném Smlouvou o stavebním spoření si Navrhovatel s Institucí sjednali jinak, když podle článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek platí, že *„přespořením cílové částky se rozumí stav, kdy zůstatek na účtu účastníka je vyšší než sjednaná cílová částka. Přespořování cílové částky není přípustné, v takovém případě účastník výslovně souhlasí s tím, že přespořenou částku zaokrouhlenou na celé tisíce Kč nahoru stavební spořitelna považuje za novou cílovou částku a rozdíl úhrady (viz odstavec 1) vzniklý navýšením cílové částky stavební spořitelna zúčtuje k tíži účtu účastníka. Pokud účastník dodatečně vyjádří nesouhlas s tímto postupem, má stavební spořitelna právo smlouvu vypovědět.“*

Finanční arbitr dovedl, že jazykovým výkladem článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek nelze dojít k závěru, že s navýšením cílové částky je třeba dodatečný souhlas Instituce, protože jazykové vyjádření článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek je natolik určité a jednoznačné, že nelze usuzovat jiný obsah tohoto článku.

Finanční arbitr uzavřel, že článek 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, resp. ujednání o automatickém navyšování cílové částky přespořováním, je v souladu se zásadou autonomie vůle stran, neodporuje ani jinak zákonu o stavebním spoření nebo ostatním smluvním ujednáním; prodlužování trvání právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření přespořováním stále vede k účelu, pro který byla tato smlouva uzavřena a který je v souladu s účelem stavebního spoření obecně; navyšování cílové částky přespořováním na částku odpovídající jednotkám statisíců korun českých není v rozporu s dobrými mravy. Byla to navíc Instituce, která v souladu s § 7 zákona o stavebním spoření vyhotovila znění Všeobecných obchodních podmínek.

Finanční arbitr z podkladů předložených oběma stranami sporu nezjistil, že by v právním vztahu mezi Navrhovatelem a Institucí založeným Smlouvou o stavebním spoření došlo ke dni vydání Nálezu k naplnění účelu smlouvy a jejímu skončení. Finanční arbitr proto vyhověl návrhu Navrhovatele na určení, že právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí založený Smlouvou o stavebním spoření trvá.

Finanční arbitr současně Instituci uložil sankci ve výši 15.000 Kč, neboť podle § 17a zákona o finančním arbitrovi platí, že „[v] nálezu, jímž arbitr vyhovuje, byť i jen zčásti, návrhu navrhovatele, uloží současně instituci povinnost zaplatit sankci ve výši 10 % z částky, kterou je instituce podle nálezu povinna zaplatit navrhovateli, nejméně však 15 000 Kč. Zaplacení 15 000 Kč uloží i v případech, kdy předmětem sporu není peněžitá částka. Sankce je příjmem státního rozpočtu.“ V tomto případě nebyla předmětem řízení před finančním arbitrem peněžitá částka.

4. Námítky Instituce proti Nálezu

Instituce namítá, že Nález nereaguje na zásadní výtky a rozsáhlou argumentaci Instituce proti neobhajitelnému názoru finančního arbitra, který z práva Instituce bez jediného relevantního argumentu činí povinnost. Instituce setrvává na svém stanovisku, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření v důsledku dosažení svého účelu naspořením (přespořením) cílové částky ve spojení s nesouhlasem Instituce s jejím dalším navyšováním zanikl.

Instituce namítá, že napadený Nález je navíc v rozporu s rozhodnutími soudů, které (pravomocně) uzavřely, že určovací žaloba nevytvoří pevný základ pro právní vztahy účastníků, a nemůže být prevencí pro další spory.

4.1 *Zánik právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření obecně; zánik právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření; výklad článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek*

Instituce nesouhlasí se závěrem finančního arbitra, že s přespořením cílové částky je za normálních okolností spojen následek ukončení právního vztahu ze smlouvy o stavebním spoření, neboť dochází k naplnění rozvazovací podmínky, se kterou byla smlouva o stavebním spoření uzavřena. Instituce argumentuje, že nedochází ke splnění rozvazovací podmínky, ale k naplnění účelu smlouvy o stavebním spoření, a tedy k vyčerpání doby, na kterou byla uzavřena. Instituce poukazuje na to, že finanční arbitr opětovně navzdory opakovaným upozorněním ignoruje existující rozhodovací praxi soudů, které několikrát ve vztahu ke smlouvám o stavebním spoření různých stavebních spořitelů konstatovaly, že se jedná o smlouvy na dobu určitou, vymezenou jejich cílovou částkou, přičemž tento názor nebyl dosud zpochybněn ani Nejvyšším soudem, který jedno ze zmíněných rozhodnutí přezkoumával.

K výkladu článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, který finanční arbitr učinil v Nálezu, Instituce namítá, že je „[t]ento myšlenkový postup mimo realitu a opět dokazuje buď naprosté nepochopení, co obnáší správa portfolia desetitisíců smluvních vztahů, a/nebo snahu za každou cenu rozhodnout v neprospěch Instituce. Arbitr zde přichází s argumentem o údajné

realizaci rozhodování o (ne)aplikaci čl. 9 odst. 7 VOP v jakési pomyslné „právní pikosekundě“ v okamžiku, kdy dojde k předmětnému přesporení. Opět je to však jen argument pro argument a Arbitr se již ani nenamáhá přijít s jakýmkoliv vysvětlením či zdůvodněním svého konceptu. V tomto pojetí by však v dnešní době každým okamžikem se rozhojňující (částečně) automatizované úkony, realizované za pomoci výpočetní techniky, byly mimo právo, „náhodně se procházející“ realitou na způsob Brownova pohybu. Pochopitelně tomu tak není. Arbitr si, což je s ohledem na jeho specializaci s podivem, zřejmě neuvědomuje, že rozhodnutí Instituce jsou činěna nikoliv individualizovaně, nýbrž za užití obecných kritérií ve vztahu ke stovkám, tisícům a desetitřicím smluvních vztahů. Není ani reálné, aby Instituce o otázkách a postupech, jako je rozhodování o aplikaci či neaplikaci ustanovení čl. 9 odst. 7 VOP, rozhodovala na individuálním základě, opět pokud se nejedná o výjimky z pravidla. Pravidla samotná musí být nastavována agregovaně, s využitím obecných kritérií, podle nichž je pak obdobně zacházeno s množinami smluv vykazujícími stejné parametry. Stejně jako nedochází k utváření vůle Instituce (jako právnické osoby) individuálně ke každé jednotlivé smlouvě (minimálně ve fázi činění koncepčních, obecných rozhodnutí), tak nedochází k jejímu zhmotnění teprve ve chvíli, kdy nastává rozhodný okamžik, jako například zde řešené přesporení cílové částky. Není tak pravda, jak tvrdí Arbitr, že by Instituce rozhodovala o souhlasu s aplikací ustanovení článku 9 odst. 7 VOP až po okamžiku přesporení, naopak k tomu dochází dlouho předtím. Instituce totiž je (a z povahy věci musí být) rozhodnuta dopředu, jak s nahodile se vyskytujícími situacemi nakládat. Aplikováno na konkrétní případ článku 9 odst. 7 VOP, Instituce se v různých obdobích rámcově rozhodovala (obecně a hromadně) o udělení či odeprání souhlasu s jeho aplikací na smlouvy s určitými parametry. Zjednodušeně lze říct, že do určité doby, dané zejména tržní situací, navyšování cílové částky při přesporeování povolovala (pochopitelně v mezích daných například rozsahem přesporení), a k tomuto navyšování na základě předchozího obecného souhlasu potom v individuálních případech docházelo (zdánlivě) „automaticky“ prostřednictvím informačního systému Instituce. Slovo „automaticky“ přitom neznamená, že by souhlas byl udělován automaticky (ve smyslu ve všech případech bez dalšího), ale že k navyšení – existuje-li k němu předchozí souhlas Instituce – dojde automatizovaně, bez nutnosti dalších úkonů či kroků ze strany účastníka, právě na rozdíl od postupu dle čl. 9 odst. 1 VOP (kdy je třeba uzavření příslušného dodatku, apod.). Se změnou tržních podmínek byla Instituce nucena tento postoj přehodnotit a souhlas s navyšováním cílové částky u „přesporených“ smluv nadále neposkytovat, pročez se u těchto smluv obecné pravidlo změnilo na nesouhlas s jejich dalším pokračováním. V okamžiku přesporení nastalého u konkrétních smluv se pak tato obecně (a dopředu) zformulovaná vůle jen setkala s fakticitou daného případu a vyústila v ukončení smlouvy pro dosažení jejího účelu. Arbitrem prezentovaný problém „soudné pikosekundy“ je tedy jen umělým konstruktem, nereflektujícím mechanismy správy rozsáhlých smluvních portfolií fungující napříč celou společností a v konečném důsledku i samotné fungování právnických osob včetně dnes již neodmyslitelné role výpočetní techniky při realizaci právních vztahů.“

Instituce také zpochybňuje závěr finančního arbitra, že by k zániku Smlouvy o stavebním spoření dosažením účelu mělo docházet právě a jen v případě přesného naspoření cílové částky a nikoli již též v případě, že předmětnou transakcí dojde rovnou k jejímu přesporení (byť o jediný haléř). Instituce vysvětluje, že ta úvaha nedává smysl nejen právně, ale ani obecnou logikou či „selským rozumem“. Každému je přeci jasné, že nastane-li následek zániku smlouvy již při naspoření (či dosporení) cílové částky, pak tím spíše musí nastat při jejím přesporení, což je ještě intenzivnější forma důvodu zániku smlouvy v podobě dosažení jejího účelu. Tento argument lze vyvrátit aplikací argumentu a minori ad maius, tedy od menšího k většímu – způsobuje-li zánik smlouvy méně závažná situace naspoření cílové částky, tak tím spíše ho musí způsobovat závažnější situace jejího přesporení. To přitom nic nemění na možnosti Instituce tento následek odvrátit aplikací ustanovení článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek. Instituce současně namítá, že nelogičnost takového závěru potvrzuje i skutečnost, že

finanční arbitr sice dovedl, že přesné naspořením nové cílové částky bude vyžadovat jistou spolupráci obou stran Smlouvy o stavebním spoření, ale nijak nevysvětlil, jak si tuto spolupráci (dohodu) stran představuje, jestliže v dané chvíli budou strany Smlouvy o stavebním spoření zastávat opačné názory ohledně jejího ukončení.

Instituce namítá, že v projednávaném případě Navrhovatel v článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek vyjádřil souhlas s tím, že Instituce může, ale nemusí, souhlasit při každém jeho vkladu nad sjednanou cílovou částku (tedy vkladu v režimu přespoření) s navýšením cílové částky. Instituce namítá, že je čistě na její vůli, zda a kdy se mechanismus navýšení cílové částky podle článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek uplatní: „*Navrhovatelka je ve spoření od počátku omezena právě cílovou částkou, jejímž dosažením Smlouva zaniká, ledaže se souhlasem Instituce (a nikoho jiného)“* dojde k jejímu navýšení dle čl. 9 odst. 1 či odst. 7.“

Instituce odmítá, že by měla být povinna akceptovat jakékoliv Navrhovatelovy vklady způsobující přespoření dosavadní cílové částky a tuto dle libosti Navrhovatele navyšovat, a namítá, že Navrhovatelem zastávaný výklad, který Navrhovateli dává právo donekonečna, resp. doživotně oddalovat dosažení účelu jeho stavebního spoření v podobě naspoření sjednané cílové částky, je nepochybně absurdní – a proto nepřipustný.

Instituce argumentuje, že je to účastník stavebního spoření, kdo s něčím souhlasí, tedy dává souhlas s tím, aby stavební spořitelna v případě nastalého přespoření nějak postupovala – konkrétně tak, aby cílovou částku navýšila na částku nacházející se na účtu po předmětném přespoření, zaokrouhlenou nahoru na celé tisíce korun; účastník stavebního spoření tedy pro případ, že by se Instituce rozhodla se situací přespoření naložit nikoliv vypořádáním smlouvy v návaznosti na její skončení dosažením účelu (naspořením, popř. přespořením cílové částky), nýbrž umožněním její prolongace aplikací mechanismu článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, s takovým postupem dopředu souhlasí, tedy je smířen s možným následkem v podobě pokračování smlouvy o stavebním spoření, jakož i vzniku jeho povinnosti zaplatit za navýšení cílové částky příslušnou úhradu; je mu přitom zachováno právo s úhradou za navýšení cílové částky nesouhlasit, v kterémžto případě však po Instituci logicky nemůže být požadováno, aby byla smlouvou (po proběhnuvším navýšení cílové částky) nadále vázána a je jí tak dáno právo ji vypovědět.

Instituce vysvětluje, že „*do určité doby, dané zejména tržní situací, navyšování cílové částky při přespořování povolovala (pochopitelně v mezích daných například rozsahem přespoření), a k tomuto navyšování na základě předchozího obecného souhlasu potom v individuálních případech docházelo (zdanlivě) „automaticky“ prostřednictvím informačního systému Instituce [...] Se změnou tržních podmínek byla Instituce nucena tento postoj přehodnotit a souhlas s navyšování cílové částky u „přespořených“ smluv nadále neposkytovat, protože se u těchto smluv obecné pravidlo změnilo na nesouhlas s jejich dalším pokračováním.“*

Instituce dále namítá, že článek 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek je nutné vykládat systematickým výkladem v kontextu celého obsahu Všeobecných obchodních podmínek a také s ohledem na „bankovní regulatoriku“.

Stran systematického výkladu Všeobecných obchodních podmínek Instituce argumentuje, že kdyby článek 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek nebyl vykládán tak, že k navýšení cílové částky je vyžadován souhlas Instituce, byla by podmínka písemného souhlasu Instituce zakotvená v článku 9 odst. 1) Všeobecných obchodních podmínek „*k ničemu*“, a účel článku 9 odst. 1) Všeobecných obchodních podmínek by se tímto výkladem vyprázdnil.

Instituce současně namítá, že pokud je souhlasu Instituce výslovně potřeba při navýšení cílové částky podle článku 9 odst. 1) Všeobecných obchodních podmínek, musí jej Instituce udělit i při postupu podle článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek.

Pokud jde o bankovní regulatoriku, Instituce trvá na tom, že „ani na chvíli nepomyslela na to (a ani nesmí) svěřit otěže parametrů smlouvy o stavebním spoření do rukou účastníka stavebního spoření, a to ať již s ohledem na bankovní regulaci anebo jen prostou úvahu, zda by se kdokoli rozumný, a tím spíše osoba s povinností péče řádného hospodáře, kdy dobrovolně mohl vzdát možnosti kontroly nad rozsahem povinností plynoucích pro něj ze smlouvy, ze které mu může potenciálně vznikat finanční expozice v neomezeném rozsahu.“

Instituce argumentuje, že „[ž]ádná banka na světě se přeci dobrovolně nezaváže k časově neomezenému – dle Arbitra až doživotnímu – vztahu (nadto spořicího charakteru) s fixní úrokovou sazbou!“

Instituce dále argumentuje, že „žádná stavební spořitelna nesmí žádnému klientovi dát bianco souhlas s přijetím jeho vkladů v neomezené výši“, to podle Instituce vyplývá z „hlediska bankovní regulatoriky“. Instituce namítá, že „účastník spoření nemá a nesmí mít právo časově a objemově neomezeného stavebního spoření a že tedy – jakožto logická druhá strana těžce mince – stavební spořitelna není a nesmí být povinna přijímat vklady účastníka spoření převyšující jeho cílovou částku.“ Instituce „takto postupovat nesmí a nesmí se k tomu pochopitelně ani smluvně zavazovat.“

Instituce na podporu svých tvrzení argumentuje, že Obvodní soud pro Prahu 2 v obdobných případech dovedl, že navyšování cílové částky jak postupem podle článku 9 odst. 1) Všeobecných obchodních podmínek, tak podle článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, musí podléhat souhlasu Instituce, a proto účastník smlouvy o stavebním spoření nemá nárok na automatické navyšování cílové částky.

Instituce uzavírá, že Navrhovatelem odkazované dopisy nejsou ničím jiným než standardizovanou výzvou k plnění minimální spořicí povinnosti, která vyplývá ze Smlouvy o stavebním spoření a kterou nerozporuje ani Navrhovatel, resp. upozorněním naspoření cílové částky. Povinnost plnit minimální spořicí povinnost přitom trvá po celou dobu existence Smlouvy o stavebním spoření, která v případě Navrhovatele skončila až dne 30. 4. 2015. Je tedy v pořádku, že Navrhovatel byl ohledně jejího plnění upomínán, stejně jako je v pořádku, že Navrhovatel byl upozorňován na naspoření cílové částky. Nic jiného z dopisu nevyplývá a dovozovat nelze, když navíc Navrhovatel v dopise zmíněnou možnost navýšení cílové částky jakkoli nerefletoval. Pokud je Navrhovatelem namítáno uvedení cílové částky vyšší než 300.000 Kč, pak ani tato námitka nemůže obstát, když tato je správně uvedena jako konečná cílová částka dosažená před 31. 12. 2014 (viz vklad z 22. 12. 2014), jejíž přesporení již nebylo přípustěno.

4.2 Naléhavý právní zájem na určení, že Smlouva o stavebním spoření trvá

Instituce dále namítá, že nárok uplatněný Navrhovatelem není přípustný již jen proto, že požadované určení není nezbytné k uplatnění jeho (domnělých) práv, když ten na něm nemá naléhavý právní zájem. Instituce namítá, že Navrhovatel neprokázal, že by požadované určení bylo nezbytné k uplatnění jeho práv ve smyslu § 142 odst. 1 správního řádu. Instituci současně „není známo, jaké důkazy v tomto směru provedl finanční arbitr“.

Instituce dále argumentuje, že institut nezbytnosti požadovaného určení k uplatnění práv je obdobný institutu naléhavého právního zájmu existujícího v občanském soudním řízení, a odkazuje proto na zamítavá rozhodnutí obecných soudů v obdobných věcech, podle kterých

„v případě určovací žaloby jde o rozhodnutí preventivní, které má smysl jen tehdy, pokud může přinést účelnou ochranu práva žalobce před tím, než dojde k porušení práva. Instituce namítá, že obecné soudy zdůraznily, že „tam, kde již k porušení práva došlo a jeho případné reparace lze dosáhnout uložením povinnosti, nemá určovací rozhodnutí smysl.“ Instituce namítá, že pokud k tomuto závěru dospěly obecné soudy v obdobných případech, je nutné závěr o nedostatku naléhavého právního zájmu dovodit i v projednávaném případě, a to s odkazem na ustanovení § 13 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový občanský zákoník“).

Instituce namítá, že prosté prohlášení existence Smlouvy o stavebním spoření, resp. práv a povinností z ní plynoucích, nevyřeší ani zpětně, ani do budoucna, jakým způsobem má být porušení Smlouvy o stavebním spoření ze strany Instituce napraveno, když takové rozhodnutí nevyřeší, v jakém rozsahu Instituce měla a má povinnost přijímat vklady od Navrhovatele, v jaké výši a jakým způsobem měly a mají být připsány státní podpora a úroky z vkladů stavebního spoření a státní podpory. Instituce namítá, že z rozhodnutí o určení by nebylo možno dovodit, jak má Instituce svoje smluvně převzaté povinnosti ze Smlouvy o stavebním spoření plnit.

Instituce argumentuje, že nemožnost současnou situaci řešit určovacím návrhem lze demonstrovat na příkladu státní podpory; i kdyby bylo rozhodnuto, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření nadále trvá, Instituci není nejasné, jakým způsobem má být případný nárok Navrhovatele na státní podporu a dodatečné úroky vypořádán, když nárok na státní podporu Navrhovatel nemá vůči Instituci, nýbrž vůči státu, který není účastníkem řízení. Státní podpora je poskytována ze státního rozpočtu (§ 10 odst. 1 zákona o stavebním spoření) a Instituce pouze uplatňuje nárok na její vyplacení (§ 11 odst. 2 zákona o stavebním spoření). Instituce v této souvislosti odkazuje na závěry Nejvyššího soudu uvedené v rozsudku ze dne 23. 6. 2005 ve věci sp. zn. 21 Cdo 2770/2004.

Instituce namítá, že „[v]ýsledkem řízení o návrhu na určení však je pouze rozhodnutí, z kterého žádný nárok na plnění neplyne, a které by tak bylo důvodem pro další spory mezi stranami.“ Instituce argumentuje, že jestliže podle Navrhovatele došlo ze strany Instituce k porušení Smlouvy o stavebním spoření, měl se po Instituci domáhat plnění povinností, které mu v tomto případě ze Smlouvy o stavebním spoření plynou, *„v rámci něhož by byla otázka (ne)existence závazku založeného Smlouvou řešena jako otázka předběžná.“* Finanční arbitr by při tom zkonstatoval, jaký má být ke dni rozhodnutí správný stav Účtu stavebního spoření, čímž *„by byl odstraněn prostor pro spory ohledně minulosti a zároveň do značné míry eliminován i potenciál pro spory budoucí, neboť z odůvodnění rozhodnutí ohledně minulého připsování státní podpory, úročení, atp., by bylo možné jednoduše dovodit, jaká pravidla se v těchto ohledech mají použít.“*

Instituce dále finančnímu arbitrovi vysvětluje okolnosti, které vedly k vydání rozhodnutí ve věci sp. zn. 51 Co 65/2016, kterým bylo dne 25. dubna 2016 Městským soudem v Praze zrušeno rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 14. prosince 2015, č.j. 25 C 137/2015-70.

Instituce argumentuje, že společný jmenovatel problémů a otázek spojených s pouhým určením namísto rozhodnutí o plnění lze označit jako „rekonstrukce minulosti“. Kdyby totiž bylo vyhověno uplatněnému určovacímu nároku, aniž by bylo rozhodnuto o souvisejícím nároku na plnění, nebyl by tím závazně stanoven aktuální stav účtu stavebního spoření, jehož vývoj od skončení smlouvy až do současnosti by musel být zpětně „dotvořen“. Nejednalo by se přitom ani zdaleka jen o čistě technické, zcela mechanické a z podstaty dané úkony, což lze vedle již řešené otázky zpětného připsování státní podpory demonstrovat i na problematice zpětného úročení či očekávatelné argumentace Navrhovatele v tom duchu, že by býval byl v dané době spořil ještě podstatně více. Spektrum návazných sporů je tedy velmi široké a nedošlo-li by k dohodě, musely by být řešeny soudně. To přitom Navrhovatel namísto podání určovacího návrhu mohl učinit již nyní. Nic mu nebránilo v tom, aby kromě svého přesvědčení, že Smlouva o stavebním spoření

nezanikla, zformuloval i svou představu o tom, jaké konkrétní (finanční, popř. i jiné) nároky mu z této skutečnosti plynou, a aby je uplatnil formou návrhu na plnění, v rámci jehož projednání by byla jako předběžná řešena otázka (ne)trvání smlouvy. Navrhovatel se mohl a měl vyslovit také k tomu, jaké nároky by mu dle jeho přesvědčení měly k datu rozhodování finančního arbitra z tvrzeného trvání Smlouvy o stavebním spoření svědčit. Finanční arbitr by toto přezkoumal a vyhověl-li by Navrhovateli co do podstaty jeho nároku, byl by zároveň závazně zjištěn i přítomný stav Navrhovatelových pohledávek za Institucí, včetně stavu jeho účtu stavebního spoření. Podoba a výsledek dějů minulých by tedy byly závazně zkonstatovány, čímž by byl odstraněn prostor pro spory ohledně minulosti a zároveň do značné míry eliminován i potenciál pro spory budoucí, neboť z odůvodnění rozhodnutí ohledně minulého připisování státní podpory, úročení, atp., by bylo lze jednoduše dovodit, jaká pravidla se v těchto ohledech mají použít.

Instituce odkazuje také na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.4.2014 ve věci sp. zn. 33 Cdo 1734/2013 (shodně dále i 22 Cdo 4366/2015 či 21 Cdo 3772/2014), v němž Nejvyšší soud jednoznačně uzavřel, že „[u]rčovací žaloby slouží potřebám praktického života a nemohou vést ke zbytečnému rozmnožování sporů. Naléhavý právní zájem na požadovaném ručení je proto současně dán jen tehdy, jestliže je (objektivně vzato) způsobilé odstranit stav právní nejistoty žalobce nebo ohrožení jeho práva.“

Instituce proto navrhuje, aby finanční arbitr Nález změnil tak, že návrh Navrhovatele zamítne.

6. Vyjádření Navrhovatele k námitkám Instituce

Navrhovatel je přesvědčen, že i kdyby bylo možné výklad Instituce o nutnosti jejího dodatečného schválení navýšení cílové částky při přespoření přijmout, což Navrhovatel odmítá, je tato skutečnost v posuzovaném případě zcela irelevantní, když Navrhovatel nezasílal peněžní částky na účet stavebního spoření bez jakékoli předchozí komunikace s Institucí a bez jejího souhlasu.

Navrhovatel tvrdí, že původně sjednané cílové částky 300.000 Kč dosáhl dne 31. 12. 2012, přičemž následně obdržel dopis Instituce ze dne 17. 6. 2013, ve kterém ho Instituce vyzvala k úhradě nedoplatku ve výši 54.000 Kč, a dále Navrhovatele poučila o tom, že pokud Navrhovatel hodlá dále spořit, je povinen ukládat na Účet stavebního spoření částku, která činí nejméně 0,5 % sjednané cílové částky měsíčně. Navrhovatel dále tvrdí, že z Dopisu Instituce vyplývá, že Instituce akceptovala navyšování cílové částky, když za cílovou částku Smlouvy o stavebním spoření označila 404.000 Kč, nikoliv 300.000 Kč. Navrhovatel z těchto dopisů dovozuje, že Instituce opakovaně podporovala Navrhovatele v dalším spoření nad rámec původně sjednané cílové částky, a to naposledy pouze několik měsíců (leden 2015) před tím, než Navrhovateli oznámila (květen 2015), že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření zanikl.

Navrhovatel dále namítá, že až do okamžiku, kdy Navrhovateli oznámila ukončení právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření, nevyjádřila s postupem Navrhovatele jakýkoli nesouhlas, a je tedy zřejmá zjevná účelovost jednání Instituce, která nejprve vyzvala Navrhovatele k dalšímu spoření s tím, že by se v opačném případě jednalo o porušení Smlouvy o stavebním spoření, a následně, když Navrhovatel jedná v souladu s poučením od Instituce, Navrhovateli oznámí ukončení právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření s odkazem na přespoření.

Navrhovatel argumentuje, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu i Nejvyššího soudu platí, že pokud jsou ve smlouvě použity formulace a pojmy, které lze vykládat rozdílným způsobem, je třeba je vykládat k tíži toho, kdo je použil jako první, a to tím spíše, pokud autorem smlouvy je profesionál (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2001,

sp. zn. IV. ÚS 182/01, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. 32 Cdo 4637/2009). I kdyby tedy článek 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek připouštěl různý výklad, není možné ho vykládat k tíži Navrhovatele. InSTITUTE totiž na jednu stranu tvrdí, že není možné, aby bylo pouze na vůli Navrhovatele, zda bude dále spořit, či nikoli, zároveň však sobě právo jednostranně rozhodovat o dalším osudu trvání Smlouvy o stavebním spoření přiznává.

Navrhovatel uzavírá, že InSTITUTE je stavební spořitelnou, která se na poskytování stavebního spoření specializuje, a autorem Smlouvy o stavebním spoření, je proto na ní, aby její smlouvy byly jednoznačné a srozumitelné, a je tedy spravedlivé, aby výklad nejasných ustanovení Smlouvy o stavebním spoření šel k její tíži (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 8. 2008, sp. zn. 28 Cdo 864/2008).

Pokud jde o naléhavý právní zájem Navrhovatele na určení, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření trvá, Navrhovatel tvrdí, že ho InSTITUTE dosud žádným způsobem nezpochybnila. Nedostatkem naléhavého právního zájmu začala InSTITUTE argumentovat až poté, co finanční arbitér návrhu Navrhovatele vyhověl, a proto je *„více než zjevné, že tento argument inSTITUTE je pouze účelový.“*

Navrhovatel namítá, že svůj právní zájem na určení doložil již v návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem. Navrhovatel dále odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 3. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1338/96, podle kterého *„[u]rčovací žaloba má preventivní povahu a má místo jednak tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu a o odpovídající nápravě nelze dospět jinak, a dále v případech, v nichž určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků.“*, a rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 1. 2011, sp. zn. 33 Cdo 4808/2008, s odkazem na rozsudek ve věci sp. zn. 3 Cdon 1338/96, podle kterého naléhavý právní zájem na požadovaném určení není dán tam, kde *„v době podání žaloby měl žalobce vědomost o tom, že žalovaná nemíni smluvní závazky splnit (proto také smlouvu vypověděla) a znal důvody jejího postoje (namítaná nemožnost plnění). Určovací žaloba neeliminuje stav ohrožení práva žalobce. Takový stav totiž již nastal a nelze ho řešit jinak než žalobou na plnění ze smlouvy. Případné určení existence právního vztahu založeného smlouvou ze dne 28. 4. 2004 totiž neřeší podstatu sporu účastníků a nemůže jejich dalším sporům (konkrétně sporu na plnění žalované ze smlouvy) ani předejít. I kdyby bylo soudem určeno, že právní vztah účastníků ze smlouvy o spolupráci trvá (tzn. byla-li by odstraněna nejistota žalobce ohledně existence právního vztahu s žalovanou), právní postavení žalobce jako smluvní strany by zůstalo nejistým, neboť druhá smluvní strana (žalovaná) již odmítla své závazky ze smlouvy splnit s odůvodněním, že takové plnění je nemožné... Jinak řečeno, žalobcem požadované určení nemůže posílit či upevnit jeho právní postavení a není zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků.“*

Navrhovatel tvrdí, že pokud protistrana odmítá plnit své závazky ne z důvodu nemožnosti, nýbrž z vlastního přesvědčení, že smluvní vztah zanikl, je naléhavý právní zájem na požadovaném určení dán, neboť mezi stranami evidentně existuje spor o trvání smlouvy, přičemž lze důvodně předpokládat, že v případě rozhodnutí o určení budou obě strany rozhodnutí soudu nebo správního orgánu respektovat, tedy v případě určení, že právní vztah ze smlouvy trvá, bude protistrana své povinnosti ze smlouvy vyplývající plnit, a toto určení bude tedy zárukou odvrácení případných budoucích sporů stran smlouvy.

Navrhovatel argumentuje, že právní teorie i soudní praxe se shodují v tom, že naléhavý právní zájem na určení trvání právního vztahu nebo práva je dán zejména tam, kde by bez tohoto určení

bylo ohroženo právo žalobce, nebo kde by se bez tohoto určení jeho právní postavení stalo nejistým. Určovací žaloba není opodstatněna tam, kde lze žalovat o splnění povinnosti. Jestliže se však určení, že tu právní vztah nebo právo je či není, vytvoří pevný právní základ pro právní vztah účastníků sporu (a předejde se tak žalobě o plnění), je určovací žaloba přípustná i přesto, že je možná také žaloba na splnění povinnosti.

Navrhovatel dále namítá, že v projednávaném případě není možné vyřešit spor mezi stranami o trvání právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření žalobou na plnění, například na zaplacení úroků. Pokud by tedy Navrhovatel měl žalovat na uložení povinnosti k úhradě úroků, znamenalo by to nepřetržitou řadu žalob na další a další období v budoucnu. Vedle toho by se Navrhovatel musel domáhat například také vedení Účtu stavebního spoření a přijímání vkladů. V neposlední řadě by Navrhovatel musel žalovat také stát na vyplacení státního příspěvku, na který má Navrhovatel v souladu se Smlouvou o stavebním spoření a platnou právní úpravou nárok. Navrhovatel namítá, že by bylo absurdní podávat takové množství žalob/návrhů, když lze projednávaný spor vyřešit jediným rozhodnutím o určení, zda právní vztah založený Smlouvou o stavebním spoření trvá.

Navrhovatel zdůrazňuje, že mezi stranami není žádného sporu o tom, v jakém rozsahu by byla Instituce povinna v případě trvání Smlouvy o stavebním spoření přijímat vklady od Navrhovatele, v jaké výši mají být připisovány úroky, za jaké období, jaká náleží Navrhovateli státní podpora apod. Veškeré tyto otázky jsou řešeny Smlouvou o stavebním spoření a platnou právní úpravou a o těchto otázkách nikdy nebylo mezi Navrhovatelem a Institucí sporu. Instituce ani před zahájením řízení u finančního arbitra ani po dobu jeho trvání nikdy nevystupovala tak, že by odmítala plnit své závazky ze Smlouvy o stavebním spoření z jiného důvodu než proto, že dle jejího názoru právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí založený Smlouvou o stavebním spoření již skončil z důvodu uplynutí doby, na kterou byla Smlouva o stavebním spoření uzavřena.

Navrhovatel uzavírá, že určení, že právní vztah založený Smlouvou o stavebním spoření trvá, v projednávaném případě vytvoří pevný základ pro právní vztah účastníků řízení, odstraní stav právní nejistoty Navrhovatele a Instituce a předejde dalším případným žalobám na plnění povinností.

Navrhovatel dále odmítá závěry Instituce ohledně předložených rozsudků Obvodního soudu pro Prahu 2, kterými dokládá absenci naléhavého právního zájmu Navrhovatele a tvrdí, že kromě usnesení Městského soudu v Praze dne 25. 4. 2016, č.j. 51 Co 65/2016-100, byla odvolacím soudem změněna i některá další rozhodnutí soudu prvního stupně, kterými byla zamítnuta žaloba na určení v důsledku absence naléhavého právního zájmu. Navíc v samotném usnesení Městského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2016, č.j. 51 Co 65/2016-100 odkazuje Městský soud v Praze na další rozhodnutí, ve kterých Městský soud v Praze dospěl ke shodnému právnímu názoru ohledně existence naléhavého právního zájmu (rozsudek ze dne 7. 10. 2014, č.j. 97 Co 418/2014-30, a rozsudek ze dne 4. 9. 2015, č.j. 96 Co 73/2015-45). Rozsudek č.j. 97 Co 418/2014-30 byl nadto podroben přezkumu Nejvyšším soudem a dovolání proti němu bylo zamítnuto (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 340/2015).

Navrhovatel *„považuje námítky Instituce za účelové, pro rozhodnutí ve věci irelevantní a nemající oporu v právních předpisech. Navrhovatelka se zcela ztotožňuje s názorem finančního arbitra vysloveným v Nálezu“.*

Navrhovatel současně doplňuje, že pokud by *„formulace petitu navrhovatelkou v Návrhu měla být jediným důvodem pro to, aby FA Nález nepotvrdil, doplňuje navrhovatelka, že se změně petitu nebrání.“* Navrhovatel si *„dovoluje navrhnout FA, aby v rámci svého rozhodnutí zvážil*

případnou změnu petitu tak, aby nebylo rozhodnuto o určení, že Smlouva trvá, ale aby byla instituci uložena povinnost k plnění toho, co by navrhovatelce náleželo v případě, že by instituce řádně plnila své povinnosti ze Smlouvy vyplývající (zejm. řádně vedla pro navrhovatelku účet stavebního spoření a na něj připisovala úroky, které jí dle Smlouvy náleží).“

7. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy.

Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi dává stranám sporu právo podat proti nálezu finančního arbitra odůvodněné námitky, a to v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení nálezu. Včasné podané námitky mají odkladný účinek. Podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje o námitkách rovněž finanční arbitr, který nález potvrdí nebo změní. Jelikož zákon o finančním arbitrovi upravuje náležitosti námitek a zásady řízení o námitkách pouze částečně, postupuje finanční arbitr podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. ustanovení § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 an. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil námitky Navrhovatele jako přípustné odůvodněné námitky ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81, 82 a 83 správního řádu.

Finanční arbitr nemůže přisvědčit Instituci, že by měl smlouvu o stavebním spoření považovat za smlouvu uzavřenou na dobu určitou, když tak již několikrát konstatovaly obecné soudy. Finanční arbitr dospěl k odlišnému právnímu závěru, který v Nálezu řádně a podrobně odůvodnil; postupoval tak nejen ve smyslu § 13 nového občanského zákoníku, ale také v souladu s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2811/2007, podle kterého *„došlo-li v soudní rozhodovací praxi při řešení určité materie k judikatornímu ustálení právního názoru, je z povahy věci nezbytné, aby soudy nižších stupňů tento judikatorní posun ve své rozhodovací praxi reflektovaly a v případě, že takový právní názor nesdílejí, jej ve světle jimi pečlivě vyložené argumentace (kriticky) konfrontovaly a seznatelným způsobem (v odůvodnění písemného vyhotovení svého rozhodnutí) vyložily, proč, resp. z jakého (jakých) nosného (nosných) důvodu (důvodů) nebylo lze se ve věci s obdobným skutkovým či právním základem s předmětným judikátem ztotožnit“.*

Finanční arbitr trvá na svém právním závěru, že určení času je možné, pokud se váže na skutečnost, která v budoucnosti jistě nastane. Dosažení cílové částky je objektivně zjistitelnou skutečností, avšak v době sjednání smlouvy o stavebním spoření nemají strany jistotu, kdy tato událost nastane, ani zda vůbec nastane. Vymezení cílové částky ve smlouvě o stavebním spoření je tedy rozvazovací podmínkou, nikoliv určením času. Dosažením cílové částky potom dochází k zániku právního vztahu smlouvy o stavebním spoření ve smyslu § 36 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinných do dne 31. 12. 2013 (dále jen „občanský zákoník“), resp. § 548 odst. 1 nového občanského zákoníku.

Obecně tedy smlouva o stavebním spoření nezaniká při naspoření cílové částky uplynutím doby, nýbrž naplněním účelu smlouvy. K zániku smlouvy o stavebním spoření potom není potřeba jiné právní skutečnosti (například právního jednání jedné ze smluvních stran) než skutečnosti, že sjednaná cílová částka byla naspořena nebo přespořena.

To samozřejmě neplatí, sjednají-li si strany smlouvy o stavebním spoření jinak. Tak tomu je v projednávaném případě, kdy si strany sporu sjednaly ve Smlouvě o stavebním spoření, jakým způsobem budou postupovat v případě přespoření (nikoli naspoření) sjednané cílové částky.

Proto nelze přisvědčit ani námitce Instituce a použít logický argument a *minor ad maius*, když tento argument by byl přílehlavý pouze v případě, že by si strany Smlouvy o stavebním spoření nesjednaly konkrétní postup pro případ přespoření sjednané cílové částky.

Protože finanční arbitr v Nálezu dovedl, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření může zaniknout pouze přesným naspořením cílové částky, nikoli jejím přespořením, potom je zřejmé, že pokud by Navrhovatel a Instituce zvolili tento způsob zániku právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření, předpokládá to spolupráci obou smluvních stran Smlouvy o stavebním spoření v tom smyslu, že Instituce sdělí Navrhovateli částku, kterou má na Účet stavebního spoření zaslat, aby byla cílová částka naspořena (a nikoli přespořena).

Instituce má k výkladu sporného článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, učiněného finančním arbitrem v Nálezu, řadu námitek, většina se však opakuje a finanční arbitr se s nimi důkladně vypořádal již v Nálezu, případně původní argumentaci Instituci rozvíjí. Finanční arbitr proto námitky Instituce vypořádává stručně a odkazuje na odůvodnění v Nálezu.

Finanční arbitr znovu zdůrazňuje primární roli jazykového výkladu smluvního ujednání při zjišťování jejího obsahu, když podle § 35 odst. 2 občanského zákoníku platí, že *„[p]rávní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.“* Finanční arbitr také opakovaně odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 28 Cdo 4341/2009, podle kterého není možné, *„[a]by soud upřednostnil tvrzenou vůli účastníka před jazykovým vyjádřením, je-li toto vyjádření obsažené v písemné smlouvě natolik jednoznačné, že nelze ani s přihlédnutím k tvrzené vůli účastníka usuzovat na jiný obsah právního úkonu.“*

To znamená, že finanční arbitr nemohl dát za pravdu Instituci, která tvrdí, že článek 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek se použije jedině tehdy, jestliže s tím Instituce dopředu souhlasí, ať už individuálně, nebo souhrnně pro určitý soubor smluv, a že tedy nedostatek souhlasu Instituce s vklady Navrhovatele nad sjednanou cílovou částku má za následek zánik právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření.

Finanční arbitr nedovodil výklad předkládaný Institucí ani v kontextu dalších ustanovení Smlouvy o stavebním spoření, resp. Všeobecných obchodních podmínek, zejména v kontextu článku 9 odst. 1) a 3) Všeobecných obchodních podmínek, jak vysvětlil již v Nálezu.

Finanční arbitr nijak nerozporuje Institucí popsaný mechanismus správy rozsáhlých smluvních portfolií napříč celou stavební spořitelnou, a to včetně popsaného postupu činění koncepčních či obecných rozhodnutí Instituce. To, jakým způsobem Instituce při správě smluv o stavebním spoření fakticky postupuje, však nemá žádnou relevanci pro projednávaný případ, resp. pro individuální právní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí. Vnitřní postupy jsou závazné toliko dovnitř Instituce. Jejich dodržování uvnitř Instituce neznamená, že navenek Instituce postupuje vůči Navrhovateli v souladu se smlouvou, kterou mezi sebou ujednali.

Instituce po celou dobu řízení před finančním arbitrem tvrdí, že je to jen ona, kdo může udělit souhlas s přespořením, resp. s navýšením cílové částky podle článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, a že v opačném případě, pokud souhlas neudělí, resp. vyjádří dodatečný nesouhlas, právní vztah ze smlouvy o stavebním spoření končí. Dodatečný nesouhlas s navýšením cílové částky však naráží na to, co Instituce v Námitkách označuje jako konstrukt

právní pikosekundy. Pokud by finanční arbitr připustil výklad Instituce, Smlouva o stavebním spoření by měla zaniknout v okamžiku přespoření, ledaže by byla cílová částka ve stejném okamžiku navýšena; jakákoli následná rozhodnutí proto nemohou mít vliv na navýšení cílové částky, resp. na existenci právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření, neboť ten již zanikl.

Finanční arbitr se neztotožňuje ani s námitkami Instituce ohledně absurdnosti, a tím i nepřipustnosti, výkladu článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek. Použití výkladu ad absurdum předpokládá, že existují dvě možnosti výkladu vykládaného právního textu a je třeba odmítnout takový, který se jeví být absurdním, a připustit druhou výkladovou možnost. V projednávaném případě však existuje pouze jediná možnost výkladu článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek, která vyplývá z jeho jazykového znění, které je natolik určité a jednoznačné, že nelze usuzovat na jiný obsah tohoto článku.

Nadto, stěžlí lze za absurdní označit výklad jen proto, že závěry, které z něho plynou, jsou pro Instituci ekonomicky nevýhodné, anebo vedou k tomu, že Instituce porušuje veřejnoprávní normy.

Námitky Instituce o ekonomické nevýhodnosti následků plynoucích ze Smlouvy o stavebním spoření odmítá finanční arbitr i s odkazem na to, že jsou jejím podnikatelským rizikem. Finanční arbitr souhlasí s Institucí v tom smyslu, že by jistě bylo pro ni výhodnější, pokud by mohla navyšování cílové částky v průběhu trvání právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření dále ovlivňovat, ale to, že tomu tak není, je odrazem autonomie vůle stran při uzavření Smlouvy o stavebním spoření a neodporuje ani jinak zákonu o stavebním spoření nebo ostatním smluvním ujednáním. Ekonomickou nevýhodnost nelze ex post zhojit účelovým výkladem článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek. Finanční arbitr také odkazuje na § 575 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého platí: „*Plnění není nemožné, zejména lze-li je uskutečnit i za ztížených podmínek, s většími náklady nebo až po sjednaném čase.*“

Logicky tedy nemůže finanční arbitr přisvědčit ani námitce, že je jednání Navrhovatele nemravné nebo účelové.

Naopak, účelové se jeví jednání Instituce. Mezi účastníky sporu není pochyb o tom, že k navyšování cílové částky jejím přespořením docházelo ode dne 31. 12. 2012, kdy došlo k prvnímu přespoření cílové částky sjednané ve Smlouvě o stavebním spoření, opakovaně až do konce roku 2014, kdy Instituce učinila podle svého tvrzení obecné, resp. koncepční rozhodnutí nepřipustit další navyšování cílových částek. Tento krok však Instituce oznámila Navrhovateli teprve v květnu 2015 přípisem ze dne 15. 5. 2015 označeným jako „Oznámení o ukončení smlouvy o stavebním spoření“, přestože podle svého tvrzení nesouhlasila s přespořením cílových částek již v měsíci prosinci 2014. Pokud tedy obecný, resp. koncepční nesouhlas Instituce měl dopadnout i na Smlouvu o stavebním spoření, měla Smlouva o stavebním spoření zaniknout dne 31. 12. 2014; Instituce však právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření udržovala uměle při životě až do měsíce dubna 2015, resp. do dne 26. 6. 2015, jak vyplývá z konečného výpisu z Účtu stavebního spoření, když Instituce tvrdí, že úroky připisovala i za následné období z její dobré vůle. Argumenty Instituce, že tím chránila Navrhovatele, když Smlouvu o stavebním spoření ukončila až po připsání státní podpory v měsíci dubnu 2015, stejně tak další argument, že úroky připisovala Navrhovateli po dni 31. 12. 2014 z její dobré vůle, je nepřiléhavý. Pokud právní vztah založený smlouvou o stavebním spoření končí naplněním účelu, tedy naspořením, resp. přespořením cílové částky, musí k zániku dojít ke dni, kdy k naspoření, resp. přespoření cílové částky došlo, a sama Instituce nemůže podle své vůle určovat okamžik zániku právního vztahu a svůj postup ospravedlňovat tím, že jedná ve prospěch Navrhovatele. Ostatně státní podporu za rok 2014, kterou Instituce na Účet stavebního spoření připsala dne 21. 4. 2015, by musela Instituce Navrhovateli dodatečně vyplatit i v případě, že by právní vztah ze Smlouvy

o stavebním spoření zanikl již ke konci roku 2014, kdy podle tvrzení Instituce došlo k přespoření cílové částky, ke kterému nedala Instituce souhlas.

Nerelevantní jsou i další argumenty Instituce, že žádná stavební spořitelna by neumožnila účastníkovi stavebního spoření, aby neomezeně spořil, resp. aby vkládal na účet stavebního spoření vklady v neomezené výši a určoval dobu trvání smlouvy o stavebním spoření. Finanční arbitr opakuje, že jazykový výklad článku 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek je jednoznačný, a pokud Instituce nechtěla umožnit Navrhovateli opakovaně automatické navyšování cílové částky, neměla sama učinit znění článku 9 odst. 7) součástí Všeobecných obchodních podmínek. Nelze proto přijmout úvahy Instituce a článek 9 odst. 7) Všeobecných obchodních podmínek vykládat v kontextu toho, jaké jsou představy Instituce o „rozumném“ chování stavební spořitelny.

Finanční arbitr uzavírá, že si Instituce měla být při podpisu Smlouvy o stavebním spoření vědoma, že stavební spoření Navrhovatele může trvat po tak dlouhou dobu, co bude Navrhovatel ochoten a schopen spořit.

Pokud se jedná o rozsudky obecných soudů, které Instituce předložila, finanční arbitr odkazuje, že rozhodnutí obecných soudů nejsou pramenem práva a pouze v případě judikatury vyšších soudů platí určitá vázanost pro soudy nižšího stupně (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 12. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2811/2007). Nelze proto uzavřít, že by byl finanční arbitr vázán rozhodnutími nižších soudů, které předložila Instituce. Nadto, finanční arbitr postupoval ve smyslu § 13 nového občanského zákoníku a své odlišné rozhodnutí odůvodnil.

Pokud jde o rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 30. 11. 2016, č. j. 18C 306/2015-163, Instituce o něm tvrdí, že jím soud rozhodl o žalobě, jejíž „*právní základ je totožný s předmětem řízení v projednávaném sporu*“ a že „*se soud beze zbytku ztotožnil s argumentací Instituce a správně uzavřel, že jakékoli navyšování cílové částky – ať už postupem podle článku 9 odst. 1 VOP či podle článku 9 odst. 8 VOP – musí podléhat souhlasu Instituce*“. Obvodní soud pro Prahu 2 se však vyjádřil pouze k navyšování cílové částky podle článku 9 odst. 1 s tím, že v tomto případě je „*zvýšení cílové částky podmíněno odsouhlasením stavební spořitelny, neboť stavební spořitelna může, nikoliv musí na písemnou žádost účastníka cílovou částku zvýšit [...]*“; naopak k článku 9 odst. 8 Obvodní soud pro Prahu 2 dále konstatoval, že „*[v]šeobecné obchodní podmínky výslovně nepřipouští přespořování cílové částky (čl. IX. odst. 8 Všeobecných obchodních podmínek), přičemž pouze pro případ, že k takovému přespoření cílové částky dojde, např. tím, že jsou na účet stavebního spoření připsány úroky z vkladů a státní podpora, je taková situace předvídaná právě v čl. IX. odst. 8 Všeobecných obchodních podmínek a stanoven způsob jejího „technického“ řešení, neboť je třeba takovou mimořádně nastalou situaci zasadit do příslušného právního rámce tak, aby s částkou, která přesahuje sjednanou cílovou částku, bylo možno naložit ve smyslu uzavřené smlouvy o stavebním spoření. Ze smlouvy o stavebním spoření, kterou v daném případě účastníci uzavřeli, jakož i ze Všeobecných obchodních podmínek, nevyplývá právo klienta pokračovat v režimu uzavřené smlouvy o stavebním spoření i poté, kdy je cílová částka, sjednaná ve smlouvě, dosažena.*“ To znamená, že Obvodní soud pro Prahu 2 sice dospěl k závěru, že posuzovaná smlouva o stavebním spoření, resp. právní vztah jí založený, skončil, v rozhodnutí ale argumentuje jinak, než argumentuje Instituce v projednávaném řízení. Totožný závěr potom Obvodní soud pro Prahu 2 učinil i v dalším Institutí předloženém rozsudku ze dne 30. 1. 2017, č. j. 18C 335/2015-124

Pokud by finanční arbitr aplikoval závěry Obvodního soudu pro Prahu 2 na projednávaný případ, znamenalo by, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření, měl skončit již dne 31. 12. 2012, kdy došlo k připsání úroků z vkladu ve výši 7.191Kč a překročení cílové částky ve výši 300.000 Kč, kterou si Navrhovatel a Instituce ve Smlouvě o stavebním spoření sjednali.

Skončit právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření k 31. 12. 2012 však nebylo vůlí ani jedné ze smluvních stran.

Finanční arbitr v Nálezu s odkazem na § 1 a 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 142 odst. 1 správního řádu konstatoval, že „*tímto určením (rozuměj určení, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření, trvá – pozn. finančního arbitra) odpadne právní nejistota na straně Navrhovatele, zda má pokračovat i nadále v pravidelném spoření, aby dosáhl zhodnocení svých vkladů, přiznání státní podpory, příp. mohl získat úvěr ze stavebního spoření*“.

V průběhu řízení o návrhu Instituce nijak nezpochybňovala, že by Navrhovatelem požadované určení nebylo nezbytné k uplatnění jeho práv.

V průběhu řízení o námitkách potom Instituce předložila řadu rozsudků Obvodního soudu pro Prahu 2 a Městského soudu v Praze, o kterých tvrdí, že se týkají obdobného předmětu sporu, a s odkazem na ně namítá, že Navrhovatelem požadované určení není nezbytné k uplatnění jeho práv, resp. Navrhovateli nesvědčí naléhavý právní zájem na tomto určení.

Konkrétně se jedná o

- a) rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 14. 12. 2015, č.j. 25 C 137/2015-70: „*Došlo již k porušení práva, neboť žalovaná považuje smlouvy za ukončené, když nepřijímá vklady žalobců a nepřipisuje úroky. Žaloba neplní preventivní funkci, žalobci se mohou domáhat po žalované nepřipsaného úroku žalobou na plnění, když v tomto řízení by se jako předběžná otázka řešila existence smluv o stavebním spoření.*“;
- b) rozsudky Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. 1. 2015, č.j. 28 C 220/2015-106, ze dne 13. 1. 2015, č.j. 28 C 241/2015-104, ze dne 16. 3. 2016, č.j. 28 C 196/2015-98, ze dne 25. 8. 2016, č.j. 14 C 286/2015-104: „*Na základě popsaného je zřejmé, že žalobkyně s jí podanou žalobou a s vylíčenými tvrzeními stran naléhavého právního zájmu na určení, úspěšná být nemůže. V jejím konkrétním případě již k porušení jejího práva došlo, neboť žalovaná považuje předmětnou smlouvu o stavebním spoření za ukončenou (zaniklou) a z tohoto důvodu neplní práva a povinnosti z daného závazkového vztahu vyplývající (nepřijímá vklady, nevyplývá úroky z vkladů, neposkytuje státní podporu atd.). Rovněž podle názoru soudu takto postavená žaloba na ručení ani nemůže vytvořit pevný základ pro právní vztahy účastníků a předejít tak dalším případným žalobám na splnění povinnosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 5. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1582/2013).*“;
- c) rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 30. 11. 2016, č.j. 18C 306/2015-163: „*V předmětné věci se žalobce primárně domáhá určení existence smlouvy o stavebním spoření, avšak takové určení nemůže mít fakticky žádné právní účinky, neboť žalovanou stranu by rozhodnutí o takovém určení nezavazovalo k plnění konkrétních povinností, resp. pro žalobce by z takového určení neplynul nárok na dodržení konkrétních práv, když žalovaný žalobci již oznámil, že předmětná smlouva o stavebním spoření skončila dosažením cílové částky.*“

Finanční arbitr znovu připomíná, že rozhodnutí nižších soudů, které předložila Instituce, není vázán, jak již vysvětlil výše.

Nadto, některé z předložených rozsudků nenabývaly dosud právní moci, a stejně tak finanční arbitr nezjistil, že by rozhodování nižších soudů bylo jednotné, když Obvodní soud pro Prahu 2 v předložených rozhodnutích sice existenci naléhavého právního zájmu nezjistil, ale v některých případech potom tato rozhodnutí Městský soud v Praze v rámci odvolacího řízení zrušil a vrátil soudu prvního stupně k novému rozhodnutí.

Například Institucí předložené rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 14. 12. 2015, č.j. 25 C 137/2015-70 zrušil Městský soud v Praze usnesením ze dne 25. 4. 2016,

č.j. 51 Co 65/2016-100. K otázce naléhavého právního zájmu potom Městský soud v Praze konstatoval, že „[o]dvolaací soud má za to, že žaloba na určení trvání smlouvy o stavebním spoření může mít preventivní funkci, neboť bude-li postaveno najisto, zda právní vztah mezi účastníky trvá, předejde se dalším sporům, v nichž všech by se otázka trvání smlouvy řešila jako otázka předběžná. Za této situace může rozhodnutí o požadovaném určení předejít množství dalších sporů, které by mohly mezi účastníky vzniknout, tak jak je vyjmenoval ve svém odvolání žalobce b). Odvolací soud souhlasí se žalobcem b) v tom, že jeho nároky vůči žalovanému nelze vyřešit pouhou žalobou na zaplacení úroku, ale s ohledem na to, že žalovaná odmítá přijímat vklady, rovněž návrhem na soudní úschovu vkladů a také požadavkem na zaplacení státního příspěvku. Tím je dán naléhavý právní zájem na požadovaném určení, aniž by odvolací soud předjímal, zda smlouva o stavebním spoření skutečně trvá či nikoliv.“

Tento právní závěr je tak v tomto případě konzistentní s právním závěrem, který finanční arbitr vyjevil v Nálezu, když konstatoval, že „tímto určením odpadne právní nejistota na straně Navrhovatele, zda má pokračovat i nadále v pravidelném spoření, aby dosáhl zhodnocení svých vkladů, přiznání státní podpory, příp. mohl získat úvěr ze stavebního spoření“.

Obdobně Městský soud v Praze zrušil Institucí předložený rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 16. 3. 2016, č. j. 28 C 196/2015-98 (zrušeno usnesením Městského soudu, č.j. 72 Co 53/2017) a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. 8. 2016, č. j. 14 C 286/2015-104 (zrušeno usnesením Městského soudu, č.j. 62 Co 461/2016).

Nerelevantní je i Institucí předložený rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 16. 3. 2016, č.j. 28 C 278/2015-59, neboť v tomto případě soud nerozhodoval o určení, že právní vztah ze smlouvy o stavebním spoření trvá, ale o určení, že jednostranné ukončení smlouvy o stavebním spoření ze strany stavebního spořitelny je neplatné.

Finanční arbitr si je vědom rozsáhlé judikatury Nejvyššího soudu k otázce naléhavého právního zájmu, na kterou odkazuje Navrhovatel i Instituce. Např. v rozhodnutí ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1734/2013, Nejvyšší soud konstatoval, že „[ž]aloba na určení je preventivního charakteru a má místo jednak tam, kde její pomocí lze eliminovat stav ohrožení práva či nejistoty v právním vztahu a k odpovídající nápravě nelze dospět jinak, jednak v případech, v nichž určovací žaloba účinněji než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztahu a jejím prostřednictvím lze dosáhnout úpravy tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrácení budoucích sporů účastníků. Tyto funkce určovací žaloby korespondují právě s podmínkou naléhavého právního zájmu; nelze-li v konkrétním případě očekávat, že je určovací žaloba bude plnit, nebude ani naléhavý právní zájem na takovém určení. Přitom příslušné závěry se vážou nejen k žalobě na určení jako takové, ale také k tomu, jakého konkrétního určení se žalobce domáhá (v souzené věci se žalobce nedomáhal určení neexistence závazkového právního vztahu /práva/, ale určení neplatnosti smlouvy). Určovací žaloby slouží potřebám praktického života a nemohou vést ke zbytečnému rozmnožování sporů. Naléhavý právní zájem na požadovaném určení je proto současně dán jen tehdy, jestliže je (objektivně vzato) způsobilé odstranit stav právní nejistoty žalobce nebo ohrožení jeho práva. Pomocí určovací žaloby nelze řešit otázky, které mají význam jen pro jiné – dosud nezahájené nebo již probíhající – řízení (v němž je lze řešit jako předběžné otázky) nebo které mají být podle zákona řešeny v jiném řízení.“

Finanční arbitr s přihlédnutím k námitkám Instituce a dohledné relevantní judikatuře vyšších soudů přehodnocuje, že pro případ již uběhlého období do dne vydání rozhodnutí finančního arbitra není návrh na určení, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření trvá, na místě, protože v tomto případě lze na jisto postavit, jaké případné plnění Navrhovateli svědčí.

Finanční arbitr současně připouští, že určení, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření, trvá, nemusí mít preventivní funkci a nemusí objektivně zabránit dalším budoucím sporům. Stejně tak není toto určení způsobilé k tomu, aby odstranilo právní nejistoty Navrhovatele nebo ohrožení jeho práv v budoucnu, když správní orgán (tedy i finanční arbitr) rozhoduje podle skutkového a právního stavu ke dni vydání rozhodnutí.

Navrhovatel sice svůj nárok v návrhu na zahájení řízení formuloval tak, že se domáhá, aby finanční arbitr určil, že právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření trvá, a nikoli tak, že by se po Instituci domáhal konkrétního plnění. V průběhu řízení pak ale doplnil, že se nebrání, aby „nebylo rozhodnuto o určení, že Smlouva trvá, ale aby byla instituci uložena povinnost k plnění toho, co by navrhovatelce náleželo v případě, že by instituce řádně plnila své povinnosti ze Smlouvy vyplývající (zejm. řádně vedla pro navrhovatelku účet stavebního spoření a na něj připisovala úroky, které jí dle Smlouvy náleží)“.

Finanční arbitr odkazuje na § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi, tedy že finanční arbitr není vázán návrhem, a proto přehodnotil své právní závěry učiněné Nálezem, když otázku trvání právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření posoudil jako předběžnou otázku a výrokem potom rozhodne o plnění, které náleží Navrhovateli za již uběhlé období od ukončení Účtu stavebního spoření do dne vydání rozhodnutí.

Tím není v žádném případě zasaženo jakékoli právo Instituce, ani Navrhovatele, zejména pak právo na spravedlivý proces. Obě strany sporu se mohou proti rozhodnutí finančního arbitra bránit ve speciálním řízení a v případě, že tak učiní, obecný soud posoudí projednávaný spor znovu.

7.1 Uvedení Účtu stavebního spoření do správného stavu

Podle článku 7 odst. 1) Všeobecných obchodních podmínek platí, že „[z]ůstatek na účtu (tj. vklady, připsaná státní podpora, úroky z vkladů a státní podpory připsané ke konci roku) se úročí sazbou 3 % p.a.“. Ve Smlouvě o stavebním spoření si Navrhovatel a Instituce sjednali úrokovou sazbu z vkladů ve výši 3 % p.a. („Úroky z vkladu činí 3 % p.a.“). Podle článku 7 odst. 2) Všeobecných obchodních podmínek „[ú]roky se připisují vždy ke konci kalendářního roku. V případě výběru zůstatku na účtu se úroky připisují k datu výběru.“

Podle článku 8 odst. 2) Všeobecných obchodních podmínek „[s]tavební spořitelna zajistí pro účastníka stavebního spoření přiznání státní podpory“ a podle článku 8 odst. 1) „[s]tátní podpora přísluší účastníkovi, pokud jím je fyzická osoba, při splnění podmínek stanovených zákonem“.

Podle § 10 odst. 1 zákona o stavebním spoření platí, že „[s]tátní podpora přísluší účastníkovi, pokud jím je fyzická osoba, při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně a poskytuje se ze státního rozpočtu České republiky formou ročních záloh.“

Podle § 10 odst. 2 zákona o stavebním spoření platí, že „[p]oskytovaná záloha státní podpory činí 10 % z uspořené částky v příslušném kalendářním roce, maximálně však z částky 20 000 Kč.“

Podle § 10 odst. 3 zákona o stavebním spoření platí, že „[ú]častníkovi, který je fyzickou osobou a splňuje podmínky stanovené v § 4 odst. 2, a který má uzavřeno v jednom kalendářním roce více smluv, přísluší státní podpora na ty smlouvy, u kterých o její přiznání požádal. Přitom se postupně poukazují zálohy státní podpory přednostně z uspořené částky u dříve uzavřených smluv, přičemž celkový součet záloh státní podpory ke všem smlouvám účastníka v příslušném kalendářním roce nesmí přesáhnout limit uvedený v odstavci 2.“

Podle § 10 odst. 4 zákona o stavebním spoření platí, že „[č]ástka úspor přesahující 20 000 Kč v jednom roce se z hlediska posuzování nároků účastníka na státní podporu převádí do následujícího roku spoření v případě, že účastníkem uzavřená smlouva bude obsahovat prohlášení účastníka, že v rámci této smlouvy žádá o přiznání státní podpory. Toto prohlášení nesmí účastník po dobu trvání smlouvy změnit.“

Podle § 11 odst. 1 zákona o stavebním spoření platí, že „[n]a připsání roční zálohy státní podpory na účet má nárok účastník, pokud jím je fyzická osoba, podle skutečně uspořené částky v příslušném kalendářním roce.“

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel má nárok na připsání úroků ze zůstatku na Účtu stavebního spoření za roky 2015 a 2016, když se úrok připsuje vždy k poslednímu kalendářnímu dni v roce.

Finanční arbitr dále zjistil, že Navrhovatel má podle Smlouvy o stavebním spoření a zákona o stavebním spoření nárok na připsání zálohy státní podpory za rok 2015 (připisované na Účet stavebního spoření v roce 2016) i za rok 2016 (připisované na Účet stavebního spoření v roce 2017), jestliže byly splněny podmínky stanovené v článku 8 Všeobecných obchodních podmínek a v § 10 a násl. zákona o stavebním spoření.

Z konečného výpisu z Účtu stavebního spoření finanční arbitr zjistil, že na Účtu stavebního spoření došlo dne 26. 6. 2015 k připsání úroku z vkladu ve výši 5.181,73 Kč, k připsání úroku ze státní podpory ve výši 878,59 Kč; k zaúčtování daně z úroku z vkladu ve výši -777,26 Kč a daně z úroku ze státní podpory ve výši -131,79 Kč, k zaúčtování úrokového zvýhodnění ve výši 49.288,01 Kč a daně z úrokového zvýhodnění ve výši -7.393,20 Kč, k zaúčtování storna úhrady za vedení a správu účtu stavebního spoření ve výši -150 Kč, k haléřovému vyrovnání 0,12 Kč a k úhradě za platbu poštovní poukázkou ve výši 294 Kč. K těmto pohybům na Účtu stavebního spoření finanční arbitr nepřihlédl, když odráží vadný postup Instituce při domnělém zániku právního vztahu ze Smlouvy o stavebním spoření.

Protože finanční arbitr ke dni vydání tohoto rozhodnutí nezjistil, že Smlouva o stavebním spoření netrvá, uložil Instituci, aby obnovila pro Navrhovatele vedení Účtu stavebního spoření a tento účet uvedla do správného stavu.

Uvedení Účtu stavebního spoření do správného stavu, tj. do stavu, ve kterém by byl, kdyby Instituce neukončila právní vztah založený Smlouvou o stavebním spoření, znamená, že Instituce

- a) zaúčtuje ve prospěch Účtu stavebního spoření úroky z vkladu a úroky ze státní podpory za rok 2015, které by na Účet stavebního spoření připsala, kdyby pokračovala ve vedení Účtu stavebního spoření, a to s valutou ke dni 31. 12. 2015;
- b) zaeviduje ve prospěch Účtu stavebního spoření státní podporu za rok 2015, a to ve výši, na které má Navrhovatel nárok, a to s valutou ke dni, ve kterém by státní podporu na Účet stavebního spoření zaevidovala, pokud by neukončila právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření;
- c) zaúčtuje ve prospěch Účtu stavebního spoření úroky z vkladu a úroky ze státní podpory za rok 2016, které by na Účet stavebního spoření připsala, kdyby pokračovala ve vedení Účtu stavebního spoření, a to s valutou ke dni 31. 12. 2016;
- d) zaeviduje ve prospěch Účtu stavebního spoření státní podporu za rok 2016, a to ve výši, na které má Navrhovatel nárok, a to s valutou ke dni, ve kterém by státní podporu na Účet stavebního spoření zaevidovala, pokud by neukončila právní vztah ze Smlouvy o stavebním spoření;

Tím není dotčeno právo, resp. povinnost Instituce odečíst z Účtu stavebního spoření úplatu, kterou si s Navrhovatelem ve Smlouvě o stavebním spoření sjednala, resp. daň z úroku z vkladu a daň z úroku ze státní podpory.

8. K výroku rozhodnutí

Finanční arbitr částečně vyhověl námitkám Instituce, když návrh Navrhovatele posoudil jako návrh na plnění a určení, zda právní vztah založený Smlouvou o stavebním spoření nezanikl na základě oznámení Instituce ze dne 15. 5. 2015 z důvodu přespoření cílové částky, resp. zda tento právní vztah trvá, posoudil jako předběžnou právní otázku. Tím však částečně vyhověl Navrhovateli, protože Instituci uložil povinnost plnit, a proto zůstává zachován výrok o sankci podle zákona o finančním arbitrovi beze změn, protože se výše zákonné sankce, kterou finanční arbitr i v Nálezu uložil v minimální výši, nezměnila, neboť předmětem řízení není peněžitá částka.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí o námitkách.

P o u ě n í :

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručení nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*v případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabyvá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra*).

Podle § 244 odst. 1 občanského soudního řádu rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

V Praze dne 10. 7. 2017

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr